

Петро Шафран

Українське шкільництво на Лемківщині 2002/2003 р.

1. **Ганчова:** Початкова школа - 4 учнів.
Вчителька Анна Мокляк (вища педагогічна освіта).
Комплекс рільничих шкіл - 5 учнів.
Вчитель о. Володимир Канюк (мгр теології).
2. **Гладишів:** Початкова школа - **16 учнів**.
Вчителька Вікторія Черненко. (мгр україністики та мгр політології).
3. **Горлиці:** Початкова школа і Гімназія - 13 учнів.
Вчителька Вікторія Черненко. (мгр україністики і мгр політології).
Загальноосвітній ліцей і середні школи - **15 учнів**.
Вчитель Еміль Гойсак (мгр україністики).
4. **Криниця:** Початкова школа і гімназія - 12 учнів.
Вчителька Лариса Шкварло (вища освіта в Україні)
5. **Лося:** Початкова школа і гімназія- 12 учнів.
Вчитель о. Петро Павлище (мгр теології)
6. **Сенкова:** Початкова школа і Гімназія - **12 учнів**.
Вчителька Кристина Дзюбина (мгр україністики (русицистики!))
7. **Устя Горлицьке;** Початкова школа і Гімназія - **4 учнів**.
Вчителька Вікторія Черненко.

Разом вчиться 85 учнів української мови на західній Лемківщині у Малопольському воєвідцтві.

Петро Шафран

Українське шкільництво на Лемківщині

По поверненню частини лемків з вигнання зорганізовано навчання української мови в декотрих місцевостях передусім в Сяніцькім і частинно в Голицькім повітах (Білянка). Пізніше на Горличчині перестали діяти пункти навчання української мови з причин бюрокрації влади. Поновно утворити ці пункти було дуже тяжко. Одна група навчання мусіла мати більше 7 дітей і до неї не могли належати учні з найстарших і наймолодших класів, тільки з паралельних або лучених. Родичі мусіли щороку підписувати заяви на навчання рідної мови своїх дітей у керівників шкіл. Бракувало кваліфікованих вчителів.

По кількарічних стараннях (три рази підписували заяви від 1968 р.) в 1971 р. лише в Ганчові вдалося створити пункт навчання української мови (19 учнів), але навчання вела вчителька – полька, яка не вміла навіть говорити українською мовою. Щоби змінити вчительку треба було аж міністерської візитації. Від 1992 р. в Ганчові і Лоси вчителькою української мови стала Мирослава Хом'як. Ці пункти проіснували до 1978 р. Не відкрито таких пунктів в Гладишові (20 дітей), Ждині, Реґетові, Бортному.

В 1991 р. Об'єднання лемків видало буквар (передрук) “Перша книжечка”, з якого діти могли вчитися рідної мови.

Заходами ОЛ від 1991 р. творено пункти навчання української мови:

Висова; в двох групах вчилася 12 - 16 дітей. Від 1995 р. кількість дітей зменшилася і навчання велося в одній групі 4 - 7 дітей, вчитель Петро Шафран. Від 1999 – 2002 р. вчителю Мирослава Федорщак, одна група 3 - 4 дітей. Від 2002 р. з браку вистарчаючої кількості дітей стримано навчання.

В 1992/1993 р. українську мову навчано:

Ганчова; - 6 дітей, 3 год. (вчитель Анна Мокляк),

Горлиці; 12 учнів, 2 год. (о. Петро Хутко)

Маластів; 9 учнів 2 год. (Наталія Боґонь),

Сенкова; 3 дітей, 3 год. (Зореслава Стефановска) Ляриса Шкварло),

Криниця; 17 учнів, 6 год. (Ляриса Шкварло),

Лося; 9 учнів, 2 год. (о. Петро Хутко, Анна Мокляк., Анна Богачик),

Біляна; 8 дітей 4 год. (о. Андрій Квока),

Ждиня; 5 дітей, 3 год. (Гелена Копча),

Ганчова; 8 учнів, 3 год. Кмплекс шкіл рильничих (Володимир Мокляк).

Гладишів; 1992/93 р. не було навчання з браку вчителя, а від 1993 р. (Анна Богачик)

Кункова; (о. Андрій Квока)

13.02.1992 р. в Кураторії освіти в Новому Санчі покликано візитатора – дорадника української мови д-ра Володимира Мокляка

30.03.1993 р. в Новому Санчі відбулася нарада директорів шкіл, в яких діють пункти навчання української мови.

Більша частина вчителів української мови з Лемківщини брала участь в курсоконференції 7-13 квітня 1993 р. у Львові.

Перша (по після акції "Вісла") курсоконференція вчителів української мови відбулася 22.11.1993 р. в Ганчові. Брали в ній участ вчителі зі початкових шкіл Горличчини і Криниці.

Друга коференцію зорганізувано 17.03.1994 р. в Маластові.

Від 31.03. до 6.04. 1994 р. організувано курсоконферецію вчителів укр. мови. Брало в ній участь троє вчителів з Горличчини.

Третю конферецію курсоконференцію вчителі української мови з воєв. Новосанчівського проведено 11.06.1994 р. в Криниці.

В Устю 14.02.1995 р. відбулася нарада в справі українського шкільництва в воєв. Новосанчівськiм, в якій брали участь: куратор освіти Єжи Налепка, з-к куратора - Зофія Вятр і голова новосанчівського Сейміку самоуправи - Єдвард Пашкот. ОЛ представлял: В. Шлянта - голова, П. Шафран - секретар і В. Мокляк - візитатор і член ГУ ОЛ.

В 1994/95 р. на Горличчині діяло 12 пунктів навчання української мови з 140 учнями. Заслуга в цьому Президії ГУ ОЛ і візитатора - дорадника д-ра Володимира Моляка.

Петро Шафран